ISSN: 2717-3216 *Volume 13, Issue 2 (2026), 53-67* https://www.ijfpjournal.ir/

Iranian Journal of Family Psychology

Research Paper

https://doi.org/10.22034/ijfp.2026.2088755.1532

Prediction of Perfectionism in Adolescents Based on Maternal Conditional Regard and Parental Autonomy Support: The Mediating Role of Contingencies of Self-Worth

Mitra Hajizadeh[1], Zahra Akhavi Samarin[*2], Hossein Ghamari Kivi[3]

1. M.A in School Counseling, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran
2. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran
3. Professor , Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

Article Info.

Received: 10 April 2026
Revised: 25 May 2026
Accepted: 19 July 2026

Keywords:

Conditional regard, autonomy support, perfectionism, contingent self-worth, adolescents

Abstract

Abstract:

Perfectionism in adolescence is an important construct in developmental and family psychology and is associated with parenting practices and processes related to self-worth. The present study aimed to investigate the roles of maternal conditional regard and perceived parental autonomy support in predicting negative and positive perfectionism through the mediating role of contingent self-worth among adolescents. A descriptive-correlational research design was employed using structural equation modeling. The study population consisted of adolescents aged 15–18 years in Bandar Anzali during the 2022–2023 academic year, from whom 168 participants were selected through convenience sampling. The research instruments included the Parental Conditional Regard Scale, the Parental Autonomy Support Scale, the Contingent Self-Worth Scale, and the Multidimensional Perfectionism Scale. Structural equation modeling was used to analyze the model using SPSS version 21 and SmartPLS version 4. The results showed that maternal conditional regard had a significant positive direct effect on negative perfectionism and a significant negative direct effect on positive perfectionism ($p < .01$). Perceived parental autonomy support had a significant negative direct effect on negative perfectionism and a significant positive direct effect on positive perfectionism ($p < .01$). Contingent self-worth significantly mediated the associations between the two parenting variables and both dimensions of perfectionism ($p < .01$). Thus, contingencies of self-worth may represent an important psychological mechanism linking parenting practices to adolescents' perfectionism. Accordingly, family-based interventions aimed at reducing conditional regard and enhancing autonomy support may help reduce maladaptive perfectionism and promote adaptive perfectionism in adolescents.

*Corresponding author:
Email: z.akhavi@uma.ac.ir

How to Cite:
Hajizade, M., Akhavi Samarin, Z. & Ghamari Kivi, H. (2026). Prediction of Perfectionism in Adolescents Based on Maternal Conditional Regard and Parental Autonomy Support: The Mediating Role of Contingencies of Self-Worth. *Iranian Journal of Family Psychology, 13*(2),53–67. https://doi.org/10.22034/ijfp.2026.2088755.1532

©The Author(s). Published by Family Psychology Association of Iran.
This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ISSN: 2717-3216 https://www.ijfpjournal.ir/

روانشناسی خانواده

دوره سیزدهم، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۵

مقاله پژوهشی

پیش‌بینی کمال‌گرایی در نوجوانان بر اساس توجه مشروط مادرانه و حمایت از خودمختاری والدین: نقش میانجی‌گری وابستگی‌های ارزش خود

میترا حاجی‌زاده[۱]، زهرا اخوی ثمرین[۲*]، حسین قمری کیوی[۳]

۱. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۳. استاد، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت: ۱۴۰۵/۰۱/۲۱

بازنگری: ۱۴۰۵/۰۳/۰۴

پذیرش: ۱۴۰۵/۰۴/۲۸

کلیدواژه‌ها:

توجه مشروط،

حمایت از خودمختاری،

کمال‌گرایی،

وابستگی ارزش خود،

نوجوانان

چکیده

کمال‌گرایی در نوجوانان، یکی از سازه‌های مهم روانشناسی رشد و خانواده است که با شیوه‌های والدگری و فرایندهای مرتبط با ارزشمندی خود ارتباط دارد. هدف پژوهش، بررسی نقش توجه مشروط مادرانه و حمایت از خودمختاری ادراک‌شده والدینی در پیش‌بینی کمال‌گرایی (منفی و مثبت) با میانجی‌گری وابستگی‌های ارزش خود در نوجوانان بود. طرح پژوهش، توصیفی- همبستگی بود و به شیوه مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان نوجوان ۱۸-۱۵ ساله شهر بندرانزلی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که از میان آنها و با روش نمونه‌گیری در دسترس، ۱۶۸ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل مقیاس توجه مشروط والدینی، مقیاس حمایت از خودمختاری والدینی، مقیاس وابستگی‌های ارزش خود و مقیاس چندبعدی کمال‌گرایی بود. برای تحلیل مدل، از روش معادلات ساختاری با نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۱ و SmartPLS نسخه ۴ استفاده شد. نتایج تحلیل مدل نشان داد که توجه مشروط مادرانه اثر مثبت و مستقیم بر کمال‌گرایی منفی و اثر منفی و مستقیم بر کمال‌گرایی مثبت داشت (P<.01). حمایت از خودمختاری ادراک شده اثر مستقیم و منفی بر کمال‌گرایی منفی و اثر مثبت و مستقیم بر کمال‌گرایی مثبت داشت (P<.01). وابستگی‌های ارزش خود در هر دو مسیر نقش میانجی معنادار ایفا کرد (P<.01). بنابراین، وابستگی‌های ارزش خود سازوکاری مهم در ارتباط شیوه‌های فرزندپروری با کمال‌گرایی نوجوانان است و مداخلات خانواده‌محور با کاهش توجه مشروط و تقویت حمایت از خودمختاری می‌توانند به کاهش کمال‌گرایی ناسازگارانه و تقویت کمال‌گرایی سازگارانه کمک کنند.

***نویسنده مسئول:**

پست الکترونیکی: z.akhavi@uma.ac.ir

استناد به این مقاله:

حاجی‌زاده، میترا، اخوی ثمرین، زهرا و قمری کیوی، حسین. (۱۴۰۵). پیش‌بینی کمال‌گرایی در نوجوانان بر اساس توجه مشروط مادرانه و حمایت از خودمختاری والدین: نقش میانجی‌گری وابستگی‌های ارزش خود. *روانشناسی خانواده*، ۱۳(۲)، ۶۷-۵۳

مقدمه

کمال‌گرایی[۱] سازه‌ای چندبعدی در روان‌شناسی رشد است که در نوجوانی می‌تواند به شکل سازگارانه، مانند تلاش برای دستیابی به معیارهای بالا و پیگیری هدف‌ها، یا به شکل ناسازگارانه، مانند خودانتقادی شدید، نگرانی از اشتباه، ترس از شکست و وابسته‌کردن ارزش خود به عملکرد، بروز کند (Hewitt et al., 2023; Mang, 2023). الگوهای کمال‌گرایی نوجوانان با سطوح متفاوت خودمختاری، شایستگی و بهزیستی روان‌شناختی همراه‌اند (Silvestro et al., 2026; Lubis et al., 2022). ازاین‌رو، بررسی عوامل زمینه‌ای روان‌شناختی مرتبط با شکل‌گیری آن در دوران نوجوانی اهمیت دارد (Kaymakcı & Gürel Tonbul, 2024).

شواهد تحولی نشان می‌دهند که کمال‌گرایی، علاوه بر آنکه در پژوهش‌ها به‌عنوان متغیر پیش‌بین یا میانجی بررسی شده، تحت تأثیر تجربه‌های والدگری نیز شکل می‌گیرد. فراتحلیل Smith et al. (2022) شامل ۴۶ مطالعه و ۱۳,۳۶۴ شرکت‌کننده بود که ارتباط انتظارات و انتقاد والدین با ابعاد مختلف کمال‌گرایی را تأیید کرد. پژوهش طولی Wang and Liu (2026) نیز نقش کنترل روان‌شناختی والدین را در رشد کمال‌گرایی نوجوانان نشان داده است؛ همچنین، توجه مشروط والدین کمال‌گرایی خودانتقادی و خودشیفته را پیش‌بینی می‌کند (Curran et al., 2017). بنابراین، در پژوهش حاضر کمال‌گرایی مثبت و منفی پیامدهای اصلی‌اند و نقش دو متغیر والدینی و نقش میانجی وابستگی‌های ارزش خود در تبیین آن‌ها بررسی می‌شود.

توجه مشروط مادرانه[۲] به ابراز محبت یا تأیید به‌شرط رفتار یا عملکرد خاص فرزند اشاره دارد و با شکل‌گیری خودارزشی مشروط و درونی‌سازی معیارهای سخت‌گیرانه مرتبط است (Israeli-Halevi et al., 2015). از منظر نظریه خودتعیین‌گری، این شیوه کنترل‌گر می‌تواند نیازهای روان‌شناختی پایه را ناکام گذارد و آسیب‌پذیری هیجانی، اضطراب ارزیابی و انگیزش ناسازگارانه را افزایش دهد (Steffgen et al., 2022). در مقابل، والدگری حمایت‌کننده از خودمختاری با تقویت عاملیت و ارضای نیازهای خودمختاری، شایستگی و ارتباط، به سلامت روان و انگیزش درونی کمک می‌کند (Bashir et al., 2021).

حمایت از خودمختاری[۳] زمانی تحقق می‌یابد که والدین دیدگاه فرزند را درک کنند، انتخاب‌های معنادار و متناسب با موقعیت فراهم آورند و منطق درخواست‌های خود را توضیح دهند. این شیوه به نوجوان کمک می‌کند تصمیم‌های هماهنگ با ارزش‌ها و ترجیحاتش بگیرد و اهداف را با احساس اراده و مسئولیت دنبال کند (Li et al., 2020; Soenens et al., 2007; Costa et al., 2019). حمایت از خودمختاری به معنای رهاکردن نوجوان بدون راهنمایی نیست؛ بلکه پذیرش دیدگاه او را با حدود روشن و توضیح منطقی انتظارات همراه می‌کند. در این شرایط، پیروی از معیارهای بالا می‌تواند از ارزش‌گذاری شخصی سرچشمه بگیرد، نه صرفاً از فشار بیرونی و در چنین فضایی، نوجوان کمتر ناچار است خود واقعی‌اش را انکار یا وجهه عمومی خود را دستکاری کند و پیوند میان رفتار و نظام ارزشی او تقویت می‌شود (Harter, 2012; Ryan & Deci, 2017). همچنین، پژوهش طولی Vazsonyi and Liu (2024) نشان داد پایش و صمیمیت مادرانه با تغییرات رشدی خودکنترلی در اوایل نوجوانی ارتباط دارند؛ یافته‌ای که بر اهمیت محیط والدینی در رشد ویژگی‌های روان‌شناختی تأکید می‌کند.

یکی از سازه‌هایی که می‌تواند از نظر نظری، ارتباط میان تجربه‌های والدگری و کمال‌گرایی را توضیح دهد، وابستگی‌های ارزش خود[۴] است. وابستگی‌های ارزش خود به حوزه‌هایی اشاره دارد که موفقیت یا شکست در آن‌ها، مانند شایستگی تحصیلی، حمایت خانواده، رقابت و برتری، ظاهر و تأیید دیگران، ارزشمندی فرد را بالا یا پایین می‌برد (Crocker et al., 2003). شواهد پژوهشی نشان داده‌اند که توجه مشروط والدین با شکل‌گیری ارزشمندی مشروط در نوجوانان ارتباط دارد؛ برای مثال، فراتحلیل Haines and Schutte (2023) بر اساس ۳۱ نمونه نشان داد که توجه مشروط والدین با ارزش خود مشروط رابطه مثبت و معناداری

---

۱. perfectionism
۲. maternal conditional regard
۳. perceived parental autonomy support
۴. contingencies of Self-Worth

دارد. از سوی دیگر، پژوهش Chang (2025) بر دانش‌آموزان دوره متوسطه نشان داد که انواع مختلف ارزش خود مشروط تحصیلی با ابعاد کمال‌گرایی ارتباط دارند. همچنین، Curran (2018) رابطه مستقیم توجه مشروط والدین با کمال‌گرایی با نقش میانجی‌گری وابستگی ارزش خود در بین نوجوانان ورزشکار را گزارش کردند. و پژوهش‌های پیشین نیز پیوند توجه مشروط با ارزش‌گذاری بر شایستگی و تأیید دیگران را مطرح کرده‌اند (Israeli-Halevi et al., 2011;Crocker et al., 2003). بااین‌حال، آزمون هم‌زمان توجه مشروط مادرانه، حمایت از خودمختاری، وابستگی‌های ارزش خود و دو بعد مثبت و منفی کمال‌گرایی در یک مدل میانجی کمتر گزارش شده است. همچنین، نقش متمایز توجه مشروط مادرانه کمتر بررسی شده، هرچند پژوهش‌ها پیامدهای روان‌شناختی این شیوه را نشان داده‌اند (Assor et al., 2020). مشخص شد که هر دو شکل توجه مشروط والدین (PCR[۵]) با مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی نوجوانان مرتبط‌اند و رابطه توجه مشروط منفی مادر (PCR-N[۶]) با این مشکلات برجسته‌تر گزارش شده است (Ayoub, 2020). ازاین‌رو، بررسی سازوکارهای میانجی و نقش ویژه رفتار والدینی مادر در نوجوانی همچنان ضروری است (Koçak & Alp Christ., 2024). این خلأ در نوجوانی اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا نوجوان در حال تثبیت هویت و معیارهای خودارزیابی است و واکنش والدین می‌تواند معنای موفقیت و شکست را برای او شکل دهد. ازاین‌رو، تمایز میان رفتار کنترل‌گر و حمایت‌گر برای توضیح تفاوت کمال‌گرایی سازگارانه و ناسازگارانه ضروری است (Haines & Schutte, 2023; Curran, 2018).

بر این اساس، پژوهش حاضر توجه مشروط مادرانه را عاملی بالقوه خطرزا و حمایت ادراک‌شده از خودمختاری والدین را عاملی بالقوه محافظتی در نظر می‌گیرد و نقش میانجی وابستگی‌های ارزش خود را در ارتباط آن‌ها با کمال‌گرایی مثبت و منفی می‌آزماید. بر پایه نظریه خودتعیین‌گری[۷]، توجه مشروط ممکن است ارزشمندی نوجوان را به موفقیت و تأیید دیگران گره بزند، درحالی‌که حمایت از خودمختاری به درونی‌سازی خودمختار اهداف کمک می‌کند (Ryan & Deci, 2017). پرسش اصلی این است که این دو رفتار والدینی چگونه ابعاد کمال‌گرایی نوجوانان را پیش‌بینی می‌کنند و وابستگی‌های ارزش خود چه نقشی در این روابط دارد. این مطالعه با تمرکز بر جمعیت نوجوانان به غنای نظری و کاربردی در حوزه روان‌شناسی رشد و تعلیم و تربیت کمک می‌کند. بر همین اساس، مدل ساختاری پژوهش در نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله شهر بندر انزلی در سال تحصیلی ۱۴۰۱–۱۴۰۲ آزمون شد. شکل ۱ مدل مفروض پژوهش را نشان می‌دهد.

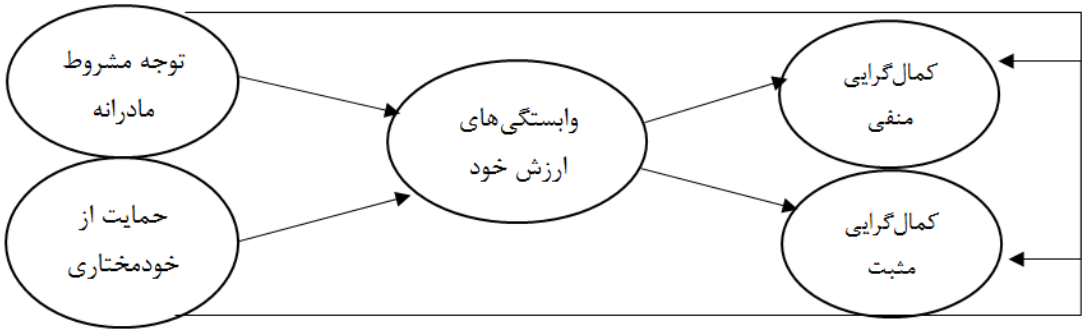

شکل ۱. مدل مفروض پژوهش

روش

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش اجرا، توصیفی- همبستگی بود و با رویکرد مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) اجرا شد. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان ۱۵ تا ۱۸ ساله شهر بندر انزلی در سال تحصیلی ۱۴۰۲–۱۴۰۱ بود. روند اجرای این

۵. parental Conditional Regard
۶. negative Parental Conditional Regard
۷. self- determination Theory

پژوهش پس از اخذ معرفی‌نامه دانشگاه و مجوزهای آموزش‌وپرورش استان گیلان و منطقه بندر انزلی، پرسشنامه‌ها در یک دبیرستان پسرانه و یک دبیرستان دخترانه اجرا شد. ورود به مطالعه منوط به رضایت آگاهانه بود و عدم تمایل به ادامه همکاری ملاک خروج محسوب شد. پاسخ‌ها بدون نام ثبت شد و حقوق مشارکت‌کنندگان توضیح داده شد. از ۲۰۰ پرسشنامه توزیع‌شده، ۳۲ پرسشنامه ناقص کنار گذاشته شد و ۱۶۸ مورد وارد تحلیل نهایی شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ و SmartPLS نسخه ۴ تحلیل شدند. بر پایه‌ی قاعده‌ی ریشه‌ی معکوس Kock and Hadaya (2018)، برای $\alpha = ۰/۰۵$ و توان ۰/۸۰، حداقل نمونه‌ی لازم برای شناسایی مسیرهایی با قدر مطلق $\leq ۰/۱۹۷$ برابر ۱۶۰ نفر است؛ روش گاما-نمایی همان مطالعه، ۱۴۶نفر را برآورد می‌کند. بنابراین حجم نمونه‌ی پژوهش حاضر شرط توان را برآورده می‌کند و با همین حجم نمونه، حداقل اندازه‌ی اثر قابل تشخیص (MDES) برابر ۰/۱۹۲ است. شایان ذکر است که انتخاب PLS-SEM نه صرفا به دلیل «کوچک بودن نمونه» ؛ بلکه بیشتر انتخاب بر پایه‌ی محاسبه‌ی توان و ساختار مدل که شامل چند سازه درون‌زا و مجموعه‌ای از روابط مستقیم و غیرمستقیم بود، انجام شده است (Rigdon, 2016).

ابزار سنجش

مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی فراست (FMPS[۸]): توسط Frost et al.(1990) تدوین شده است. این ابزار شامل ۳۵ گویه در شش بعد نگرانی درباره اشتباهات، معیارهای شخصی، انتظارات والدینی، انتقادگری والدین، تردید نسبت به اعمال و نظم و سازماندهی است. پاسخ‌ها در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شوند و دامنه نمره کل ۳۵ تا ۱۷۵ است. نگرانی از اشتباه، انتقاد و انتظارات والدینی و تردید نسبت به اعمال، نشانگر کمال‌گرایی منفی/ناسازگارند؛ معیارهای شخصی و نظم، ابعاد مثبت/سازگار را نشان می‌دهند (Frost et al., 1993). در مطالعه اولیه، آلفای کرونباخ نمره کل ۰/۹۰ و ضرایب آلفای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۷۷ تا ۰/۹۳ گزارش شد و شواهدی از روایی همگرای ابزار نیز به دست آمد (Frost et al., 1990). در نمونه ایرانی Akhavan Abiri et al. (2019)، ساختار شش‌عاملی تأیید شد. آلفای کرونباخ خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۶۳ تا ۰/۸۱ و برای نمره کل ۰/۸۴ گزارش شد. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ برای کمال‌گرایی منفی۰/۷۱ و برای کمال‌گرایی مثبت ۰/۷۲ و میزان پایایی ترکیبی برای هر دو کمال‌گرایی برابر ۰/۷۶ و میانگین واریانس استخراج شده برای کمال‌گرایی منفی ۰/۶۲ و برای کمال‌گرایی مثبت برابر ۰/۶۱ بدست آمد.

مقیاس توجه مشروط والدین (PCRS[۹]): این مقیاس برای سنجش ادراک فرد از وابستگی توجه و محبت والدین به رفتار و عملکرد فرزند به کار می‌رود و توسط Assor et al. (2004) تدوین شد. در نسخه اصلی، آلفای خرده‌مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۷۹ و در نسخه اقتباسی Roth et al. (2009) بالاتر از ۰/۸۸ گزارش شد. نسخه مادرانه آن توسط Abedini et al. (2021) در نمونه دانش‌آموزان دبیرستانی یزد بررسی شد؛ روایی صوری و محتوایی به تأیید استادان رسید و آلفای کرونباخ برای این مقیاس بین ۸۴/. =α و ۰/۹۲= α را گزارش دادند. این پرسشنامه دارای ۲۴ گویه و دارای چهار بعد (توجه مشروط مثبت تحصیلی، توجه مشروط منفی تحصیلی، توجه مشروط مثبت هیجانی، توجه مشروط منفی هیجانی) می‌باشد. این مقیاس در طیف لیکرت پنج درجه‌ای می‌باشد. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۵ و میزان پایایی ترکیبی۰/۷۳ و میانگین واریانس استخراج شده ۰/۷۴ به دست آمد.

مقیاس حمایت از خودپیروی (خودمختاری) ادراک شده والدینی (PASS[۱۰]): بر پایه نظریه خودتعیین‌گری توسط Mageau et al. (2015) تدوین و اعتباریابی شد. در این مقیاس ساختار دو عاملی حمایت از خودمختاری و رفتارهای کنترل‌کننده تأیید شد و آلفای کرونباخ برای این دو عامل به‌ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۸۹ و شواهد روایی سازه، همگرا و واگرا گزارش شد (Mageau et al., 2015). نسخه ایرانی آن را Roohi (2020) در افراد ۱۲ تا ۲۵ ساله قزوین بررسی کرد. ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۳ و روایی همگرا برابر

۸. Frost Multidimensional Perfectionism Scale
۹. Parental Conditional Regard Scales
۱۰. Parental Autonomy Support Scales

۰/۶۵ و شاخص میانگین واریانس استخراج‌شده (AVE) ۰/۷۱ گزارش شده است. ابزار مورد استفاده در این پژوهش ۲۴ گویه با پاسخ‌دهی لیکرت هفت‌درجه‌ای می‌باشد. سه مؤلفه حمایت از خودمختاری عبارت‌اند از فراهم‌کردن امکان انتخاب (۴ گویه)، ارائه منطق و توضیح (۶ گویه) و تأیید احساسات (۴ گویه)؛ سه بعد کنترل‌کننده نیز شامل تهدید به تنبیه (۴ گویه)، القای احساس گناه (۴ گویه) و فشار عملکردی (۴ گویه) است. نمره‌گذاری برای هر والد جداگانه انجام می‌شود؛ نمره پایین‌تر نشان‌دهنده حمایت کمتر و کنترل‌گری بیشتر و نمره بالاتر نشان‌دهنده حمایت بیشتر از خودمختاری است. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ ۰/۷۱ و پایایی ترکیبی ۰/۷۰ و میانگین واریانس استخراج شده ۰/۷۱ به دست آمد.

مقیاس وابستگی‌های ارزش خود (CSWS[11]) : این پرسشنامه توسط (Crocker, 2003) طراحی شد. نسخه اصلی دارای ۳۵ گویه در هفت حوزه است و آلفای کرونباخ خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۸۲ تا ۰/۹۶ گزارش شده است؛ ضرایب بازآزمایی نیز در فاصله سه ماه ۰/۶۸ تا ۰/۹۲ و در فاصله ۸/۵ ماه ۰/۵۱ تا ۰/۸۸ گزارش شده‌اند SabzehAra Langroudi et al. (2013). در نمونه‌ای ایرانی ۵۰۲ نفری نشان دادند که ساختار هفت‌عاملی نسخه اصلی با داده‌های ایرانی برازش مطلوبی نداشت و ساختار شش‌عاملی از طریق تحلیل عاملی اکتشافی به دست آمد. شواهد روایی همگرا و واگرا و همسانی درونی عوامل نیز تأیید شد. نتایج بررسی پایایی نشان داد که ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس در سطح مطلوب و بالاتر از ۰/۷۰ قرار دارد. نسخه حاضر ۲۹ گویه در شش حوزه رقابت و برتری‌جویی، تأثیرپذیری از دیدگاه دیگران، نیاز به تأیید دیگران، پرهیزکاری، عشق به خدا و شایستگی تحصیلی دارد و پاسخ‌دهی به سؤالات بر اساس مقیاس لیکرت هفت‌درجه‌ای می‌باشد. میزان آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۳ و پایایی ترکیبی ۰/۷۷ و میانگین واریانس استخراج شده ۰/۷۲ به دست آمد.

داده‌ها از نظر شاخص‌های توصیفی در SPSS ۲۱ بررسی شدند و مدل اندازه‌گیری و ساختاری در نرم افزار SmartPLS ۴ ارزیابی شد. انتخاب PLS-SEM بر اساس هدف و ساختار مدل پژوهش صورت گرفت. از این‌رو، مدل شامل چند سازه درون‌زا و مجموعه‌ای از روابط مستقیم و غیرمستقیم است. با توجه به کفایت حجم نمونه برای PLS-SEM و هم‌زمان کفایت‌نداشتن آن برای برآوردگر کوواریانس‌محور، نرمال نبودن چندمتغیری داده‌ها و ترتیبی بودن مقیاس گویه‌ها، PLS-SEM انتخاب موجه و مبتنی بر معیار است و منطق آن با هدف پیش‌بینی‌محور پژوهش نیز هم‌سو است (Hair & Alamer, 2022; Rigdon, 2016; Shmueli et al., 2019).

یافته‌ها

نمونه نهایی ۱۶۸ دانش‌آموز شامل ۸۶ دختر (۵۱.۲٪) و ۸۲ پسر (۴۸.۸٪) بود؛ میانگین سن ۱۶/۴۵ و انحراف معیار ۰/۷۶۴ سال بود. شغل پدر برای ۹۳ نفر (۵۵.۴٪) دولتی، ۶۴ نفر (۳۸.۱٪) آزاد، ۱۰ نفر (۶.۰٪) بازنشسته و یک نفر (۰.۶٪) بیکار گزارش شد. از منظر وضعیت اقتصادی خانواده، ۵۰ نفر (۲۹.۸٪) خوب، ۱۰۳ نفر (۶۱.۳٪) متوسط و ۱۵ نفر (۸.۹٪) ضعیف بود. میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی پنج سازه در جدول ۱ آمده است. مقادیر چولگی و کشیدگی در بازه ±۲ قرار داشت و نشان‌دهنده نبود انحراف شدید توزیع‌ها از نرمالیت بود.

جدول ۱. شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
کمال‌گرایی منفی	۶۷/۷۷	۱۲/۷۹	-۰/۱۹	-۰/۲۳
کمال گرایی مثبت	۴۶/۳۳	۶/۳۸	-۰/۱۷	۱/۱۷
وابستگی‌های ارزش خود	۱۳۴/۰۴	۲۰/۹۵	۰/۹۳	۲/۱۲
توجه مشروط مادرانه	۶۴/۳۴	۱۸/۲۶	۰/۱۵	-۰/۳۷
حمایت از خودمختاری ادراک شده والدینی	۱۰۰/۵۵	۱۴/۳۸	۰/۷۲	۲/۰۹

۱۱. Contingencies of Self-Worth Scale

در(جدول ۲) مدل اندازه‌گیری از نظر پایایی درونی (آلفای کرونباخ)، پایایی ترکیبی (CR[۱۲]) ارزیابی شد. مقدار این دو معیار باید بزرگ‌تر یا مساوی ۰/۷ باشد تا پایایی مدل اندازه‌گیری قابل قبول باشد. همچنین روایی پرسشنامه نیز توسط دو معیار روایی همگرا و روایی واگرا بررسی شد. برای ارزیابی روایی همگرا معیار میانگین واریانس استخراج شده (AVE[۱۳]) محاسبه شد که مقدار قابل قبول برای آن باید بزرگ‌تر یا مساوی ۰/۵ باشد (Hair et al., 2017). (جدول ۲) نشان می‌دهد همه مقادیر آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی سازه‌های پژوهش از ۰/۷ بیشتر است. همچنین مقدار AVE نیز برای سازه‌ها بزرگ‌تر از ۰/۵ به دست آمده است که نشان می‌دهد پایایی و روایی همگرای مدل پژوهش قابل قبول است.

جدول۲. آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج شده

سازه پژوهش	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی CR	میانگین واریانس استخراج شده AVE
کمال‌گرایی منفی	۰/۷۱	۰/۷۶	۰/۶۲
کمال گرایی مثبت	۰/۷۲	۰/۷۶	۰/۶۱
وابستگی‌های ارزش خود	۰/۷۳	۰/۷۷	۰/۷۲
توجه مشروط مادرانه	۰/۷۵	۰/۷۳	۰/۷۴
حمایت از خودپیروی	۰/۷۱	۰/۷۰	۰/۷۱

روایی واگرای مدل با نسبت هتروتریت ـ مونوتریت (HTMT[۱۴]) بررسی شد. این معیار درSEM-PLS نسبت به برخی معیارهای سنتی، از جمله فورنل ـ لارکر و بارهای عاملی متقابل، برای شناسایی مشکلات روایی واگرا حساس‌تر است. مقادیر کمتر از ۰/۸۵ محافظه‌کارانه و کمتر از۰/۹۰ برای سازه‌های مفهومی نزدیک، قابل قبول تلقی می‌شوند؛ مقادیر جدول ۳ همگی کمتر از۰/۹۰ بودند و از روایی واگرای قابل قبول حمایت کردند (Henseler et al., 2015). در نتیجه، بر پایه آستانه اعلام‌شده، شواهدی از مشکل جدی روایی واگرا در روابط گزارش‌شده مشاهده نشد.

جدول۳. بررسی روایی واگرای سازه‌های مدل پژوهش بر اساس معیارHTMT

سازه	کمال‌گرایی منفی	کمال‌گرایی مثبت	وابستگی‌های - ارزش خود	توجه مشروط مادرانه	حمایت‌از خودمختاری
کمال‌گرایی منفی	----	۰/۵۳	۰/۶۷	۰/۸۹	۰/۶۹
کمال‌گرایی مثبت	----	----	۰/۴۴	۰/۳۱	۰/۴۰
وابستگی‌های ارزش خود	----	----	----	۰/۶۵	۰/۶۱
توجه مشروط مادرانه	----	----	----	----	۰/۷۲
حمایت‌از خودمختاری	----	----	----	----	----

برای ارزیابی قدرت پیش‌بینی مدل ساختاری، از شاخص Q^2predict استفاده شد. این شاخص در چارچوب PLSpredict ، عملکرد پیش‌بینی مدل را با یک معیار مبنا مقایسه می‌کند. مقدار Q^2predict بزرگ‌تر از صفر نشان‌دهنده آن است که خطای پیش‌بینی مدل از خطای معیار مبنا کمتر است؛ در مقابل، مقدار منفی نشان‌دهنده عملکرد ضعیف‌تر از معیار مبناست(Shmueli et al., 2019) . بنابراین، طبق جدول(۴) مقادیر مثبت Q^2predict در سازه‌های درون‌زای پژوهش، وجود ارزش پیش‌بینی برای مدل را نشان می‌دهد.

۱۲. Composite Reliability
۱۳. Average Variance Extracted
۱۴. Heterotrait-monotrait ratio

جدول ٤. شاخص‌های برازش مدل ساختاری و ارزیابی نهایی کیفیت مدل

شاخص	سازه/ مدل	مقدار
R Square	کمال گرایی منفی	۰/۳۳
R Square	کمال گرایی مثبت	۰/۲۴
R Square	وابستگی‌های ارزش خود	۰/۳۲
Q^2predict	کمال گرایی منفی	۰/۵۸
Q^2predict	کمال گرایی مثبت	۰/۴۰
Q^2predict	وابستگی‌های ارزش خود	۰/۲۳۵
SRMR	مدل ساختاری	۰/۰۶
NFI	مدل ساختاری	۰/۹۴

پس از ارزیابی مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری، روابط مستقیم بین سازه‌های پژوهش بررسی شد. برای این منظور، ضرایب مسیر (β) و آماره t مربوط به هر مسیر در مدل ساختاری ارزیابی شدند. با توجه به مقادیر ضرایب معناداری t و ضریب مسیر بدست آمده در مدل‌های بالا و جدول شماره ۵ می‌توان نتیجه گرفت که ضرایب معناداری t از ۱/۹۶ بیشتر است، پس در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرضیه‌های پژوهشی تائید می‌شود.

جدول شماره ۵. ضرایب مسیر و تحلیل اثرات مستقیم بین متغیرهای اصلی پژوهش

مسیر	فرضیه	ضریب مسیرβ	مقدارt	نتیجه
۱	توجه مشروط مادر بر کمال‌گرایی منفی	۰/۴۰	۴/۲۰۱	تائید
	توجه مشروط مادر بر کمال‌گرایی مثبت	-۰/۳۵	۳/۹۱۸	تائید
۲	توجه مشروط مادر بر وابستگی‌های ارزش خود	۰/۲۷	۲/۸۴۲	تائید
۳	حمایت از خودپیروی بر کمال‌گرایی منفی	-۰/۲۸	۲/۰۹۲	تائید
	حمایت از خودپیروی بر کمال‌گرایی مثبت	۰/۳۱	۳/۰۹۹	تائید
۴	حمایت از خودپیروی بر وابستگی‌های ارزش خود	-۰/۲۶	۲/۲۸۱	تائید
۵	وابستگی‌های ارزش خود بر کمال‌گرایی منفی	۰/۴۷	۳/۴۷۶	تائید
	وابستگی‌های ارزش خود بر کمال‌گرایی مثبت	۰/۵۶	۴/۳۹۸	تائید

با توجه به نقش مرکزی وابستگی‌های ارزش خود در مدل مفهومی پژوهش، پس از بررسی آثار مستقیم، چهار اثر غیرمستقیم مربوط به میانجی‌گری این سازه بررسی شد. این چهار اثر شامل رابطه توجه مشروط مادرانه با کمال‌گرایی منفی و مثبت و رابطه حمایت از خودمختاری ادراک‌شده والدینی با کمال‌گرایی منفی و مثبت از طریق وابستگی‌های ارزش خود بود. معناداری آثار غیرمستقیم با استفاده از بوت‌استرپ (Bootstrap) در SmartPLS 4 ارزیابی شد. نتایج در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول شماره ٦. تحلیل اثرات غیرمستقیم

مسیر	ضریب مسیرβ	مقدار t	نتیجه
توجه مشروط مادر –وابستگی‌های ارزش خود - کمال‌گرایی منفی	-۰/۱۳	۲/۱۴۶	تائید
توجه مشروط مادر –وابستگی‌های ارزش خود - کمال‌گرایی مثبت	۰/۱۶	۲/۳۶۴	تائید
حمایت از خودپیروی –وابستگی‌های ارزش خود - کمال‌گرایی منفی	-۰/۱۲	۲/۹۶۲	تائید
حمایت از خودپیروی –وابستگی‌های ارزش خود - کمال‌گرایی مثبت	۰/۱۵	۲/۲۱۱	تائید

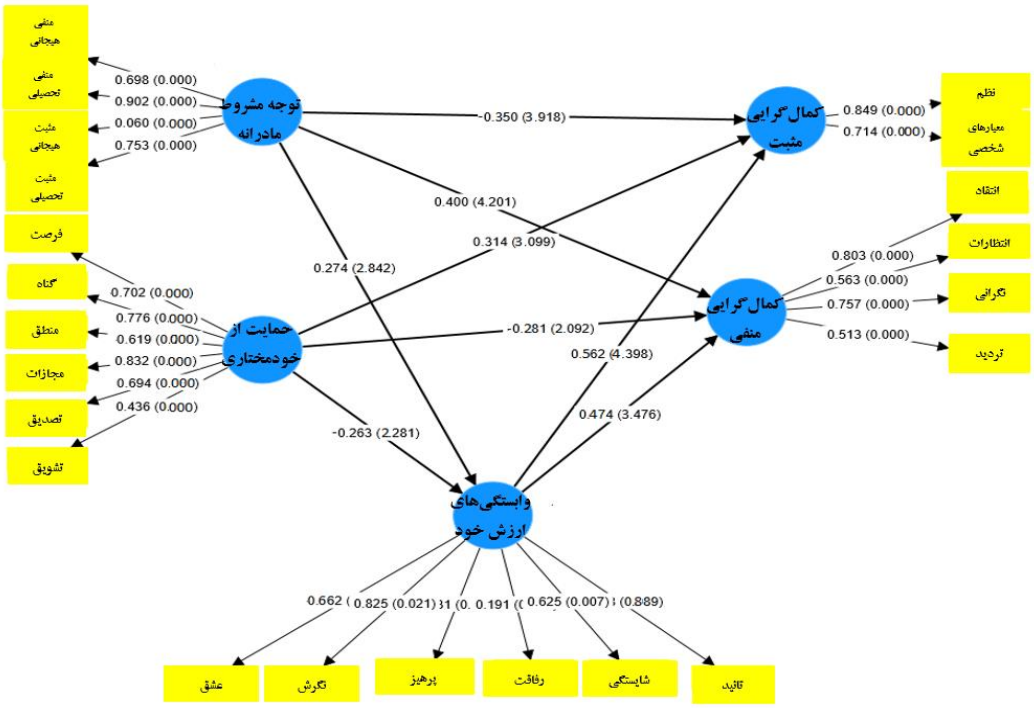

شکل۲. مدل خروجی نرم افزارsmart pls

در تحلیل میانجی درPLS-SEM، اثر غیرمستقیم به‌طور مستقیم آزمون می‌شود؛ یعنی لازم نیست صرفاً از معناداری دو مسیر تشکیل‌دهنده آن برای نتیجه‌گیری درباره میانجی‌گری استفاده کنیم. معناداری این اثرات بر اساس آماره t حاصل از بوت‌استرپ و فاصله اطمینان آن ارزیابی می‌شود. در صورت قرار نگرفتن صفر در فاصله اطمینان اثر غیرمستقیم، اثر میانجی از نظر آماری معنادار تلقی می‌شود (Hair et al., 2017). با توجه به نتایج بدست آمده در جدول شماره ۶ و مدل خروجی نرم‌افزار می‌توان بیان کرد توجه مشروط مادرانه با میانجی‌گری وابستگی‌های ارزش خود بر کمال‌گرایی مثبت و منفی تأثیر معناداری دارد و همچنین حمایت از خودمختاری با میانجی‌گری وابستگی‌های ارزش خود بر کمال‌گرایی مثبت و منفی تأثیر معناداری دارد، بنابراین این فرضیه‌ها با احتمال ۹۵ درصد تائید می‌شود.

بحث

پژوهش حاضر نقش توجه مشروط مادرانه و حمایت ادراک‌شده از خودمختاری والدین را در پیش‌بینی کمال‌گرایی مثبت و منفی، با میانجی‌گری وابستگی‌های ارزش خود در نوجوانان بررسی کرد. یافته‌های پژوهش نشان داد مدل پیشنهادی برازش خوبی دارد و از توان کافی برای پیش‌بینی متغیر ملاک برخوردار است. همچنین متغیرها دارای پایایی مطلوب هستند.

نخستین یافته نشان داد که توجه مشروط مادرانه با کمال‌گرایی منفی رابطه مثبت و با کمال‌گرایی مثبت رابطه منفی دارد. این نتیجه با پژوهش‌های Curran et al. (2017)، Curran (2018)، McArdle (2009)، Damian et al. (2022) و فراتحلیل Smith et al. (2022) همسو است. Curran et al. (2017) نشان دادند توجه مشروط والدین کمال‌گرایی خودانتقادی و خودشیفته را پیش‌بینی می‌کند و ارتباط آن با خودانتقادی قوی‌تر است؛ فراتحلیل Smith et al. (2022) نیز بر پایه ۴۶ مطالعه و ۱۳,۳۶۴ نفر، ارتباط انتظارات والدینی با کمال‌گرایی خودمحور، دیگرمحور و تجویزشده اجتماعی را گزارش کرد. مطالعه طولی Damian et al. (2022) بر ۷۴۴ نوجوان، رشد کمال‌گرایی را با ادراک رفتارهای والدینی، از جمله کنترل روان‌شناختی، پاسخگویی و حمایت از خودمختاری، مرتبط دانست. در چارچوب نظریه خودتعیین‌گری، وابسته‌شدن محبت و تأیید به عملکرد ممکن است استانداردهای

والدینی را به صورت «باید» درونی کند و نوجوان را برای اجتناب از گناه، شرم یا بی‌ارزشی به عملکرد بالا و دوری از خطا سوق دهد (Ryan & Deci, 2021; Assor et al., 2004). این تبیین با فراتحلیل Haines and Schutte (2023) نیز تقویت می‌شود؛ آنان رابطه مثبت توجه مشروط با تنظیم درون‌فکنی‌شده و ارزش خود مشروط را گزارش کردند. در مجموع، هم شواهد فراتحلیلی و هم مطالعات طولی از اهمیت رفتارهای والدینی در شکل‌گیری نگرش نوجوان به خطا، عملکرد و معیارهای شخصی حمایت می‌کنند.

حمایت ادراک‌شده از خودمختاری با کمال‌گرایی منفی رابطه منفی و با کمال‌گرایی مثبت رابطه مثبت داشت؛ الگویی همسو با McArdle (2009) و Damian et al. (2022)، که نقش متفاوت خودمختاری و کنترل روان‌شناختی را در نگرانی درباره اشتباه و مسیرهای رشد کمال‌گرایی نشان دادند. Silvestro et al. (2026) نیز گزارش کردند که افراد دارای پروفایل کمال‌گرایی بالا، خودمختاری و شایستگی ادراک‌شده کمتری داشتند. طبق نظریه خودتعیین‌گری، پذیرش دیدگاه نوجوان، انتخاب معنادار، توضیح منطق درخواست‌ها و پرهیز از فشار به درونی‌سازی خودمختار اهداف کمک می‌کند (Vansteenkiste et al., 2020; Deci & Ryan, 2000). در چنین محیطی، معیارهای شخصی و نظم می‌توانند به تلاش سازگارانه‌تر پیوند بخورند، درحالی‌که فشار احتمال کمال‌گرایی منفی را افزایش می‌دهد. Koçak and Alp Christ (2024) نیز در ۳۴۰ نوجوان، کنترل مشروط منفی را با ناکام‌سازی نیازهای روان‌شناختی و حمایت از خودمختاری را با ارضای نیازهای اساسی مرتبط دانستند. این نتیجه به معنای ناسازگارانه‌بودن همه استانداردهای بالا نیست؛ بلکه نشان می‌دهد کیفیت انگیزش و شیوه درونی‌سازی معیارها اهمیت دارد. نوجوانی که از سوی والدین حمایت می‌شود می‌تواند معیارهای دشوار را به‌عنوان هدفی شخصاً معنادار انتخاب کند، درحالی‌که در محیط کنترل‌گر همان معیارها ممکن است برای پیشگیری از سرزنش یا حفظ تأیید دنبال شوند.

وابستگی‌های ارزش خود با کمال‌گرایی مثبت و منفی رابطه مستقیم مثبت داشت؛ نتیجه‌ای همسو با Hill et al. (2011) که نشان دادند کمال‌گرایی تجویزشده اجتماعی با وابستگی ارزش خود به تأیید دیگران و عملکرد بهتر از دیگران و کمال‌گرایی خودمحور با وابستگی به عملکرد و شایستگی مرتبط است. Ståhlberg et al. (2019) نیز ارزش خود مشروط تحصیلی را در میان گروه‌های دارای نگرانی کمال‌گرایانه بالا و در ارتباط با اهداف عملکردی برجسته یافتند. در مطالعه Chang (2025) بر ۱۴۹۴ دانش‌آموز متوسطه اول، وابستگی به ارزیابی دیگران، ارزیابی هنجاری و ارزیابی مطلق شخصی از منابع ارزش خود مشروط تحصیلی بودند؛ منابع بیرونی‌تر با کمال‌گرایی تجویزشده اجتماعی ارتباط داشتند و در ارتباط کمال‌گرایی با هیجان‌های تحصیلی نقش میانجی ایفا کردند. بنابراین، وقتی موفقیت یا تأیید دیگران مبنای ارزش شخصی شود، عملکرد به ابزاری برای حفظ خودارزشمندی تبدیل می‌شود؛ فرایندی که می‌تواند هم تلاش و هم نگرانی کمال‌گرایانه را برانگیزد (Ryan & Deci, 2024). این تبیین روشن می‌کند که چرا وابستگی ارزش خود می‌تواند با هر دو بعد کمال‌گرایی هم‌زمان ارتباط داشته باشد: این وابستگی ممکن است تلاش برای رسیدن به معیارهای بالا را برانگیزد، اما در عین حال خودارزشمندی را در برابر ناکامی و ارزیابی دیگران آسیب‌پذیر کند.

یکی از یافته‌های مهم، میانجی‌گری وابستگی‌های ارزش خود در رابطه توجه مشروط مادرانه با کمال‌گرایی منفی بود: توجه مشروط با وابستگی بیشتر ارزش خود و آن نیز با کمال‌گرایی منفی بیشتر همراه بود. این نتیجه با Curran (2018) همخوان است؛ در نمونه ۱۴۸ نوجوان ورزشکار، توجه مشروط والدین با تلاش و نگرانی کمال‌گرایانه ارتباط داشت و ارزش خود مشروط مبتنی بر شایستگی این رابطه را میانجی‌گری کرد. همچنین، فراتحلیل Haines and Schutte (2023) ارتباط توجه مشروط با ارزش خود مشروط را نشان داد و Brueckmann et al. (2023) در مطالعه طولی، ارتباط توجه مشروط با الگوهای آسیب‌پذیرتر ارزش خود را گزارش کردند. از نظر نظری، پیام ضمنی «ارزشمند بودن در صورت موفقیت» می‌تواند نوجوان را به گره‌زدن ارزش شخصی به معیارهای عملکرد سوق دهد؛ در این صورت، اشتباه تهدیدی برای خودارزشمندی تلقی می‌شود و اجتناب از خطا و استانداردهای بسیار بالا تقویت می‌گردد (Assor et al., 2004; Deci & Ryan, 2000; Haines & Schutte, 2023). بنابراین، وابستگی‌های ارزش خود را می‌توان سازوکاری دانست که از طریق آن تجربه والدگری به تفسیر نوجوان از ارزشمندی خود و سپس به شیوه

تلاش و نگرانی کمال‌گرایانه مرتبط می‌شود. این مسیر همچنین توضیح می‌دهد که چرا صرف تقویت عملکرد تحصیلی بدون پرداختن به مبنای خودارزشمندی ممکن است برای کاهش کمال‌گرایی ناسازگارانه کافی نباشد.

یافته‌های Brueckmann et al. (2025) نیز با این تبیین هم‌جهت است. آنان در ۶۲۴ دانشجوی دانشگاه، توجه مشروط منفی تحصیلی والدین در دوران مدرسه را با پیامدهای منفی تحصیلی سال‌های بعد مرتبط یافتند و ارزش خود مشروط تحصیلی را بخشی از مسیر تبیین‌کننده گزارش کردند. هرچند پیامدها در آن مطالعه فرسودگی تحصیلی و مطالعه افراطی بود، هر دو مطالعه نشان می‌دهند وابسته‌کردن ارزش خود به عملکرد ممکن است فشار برای موفقیت را تشدید کند. این هم‌سویی، با وجود تفاوت در سن نمونه و پیامدهای بررسی‌شده، از اهمیت ارزش خود مشروط به‌عنوان فرایندی میانجی در رابطه تجربه‌های والدینی و پیامدهای عملکردی حمایت می‌کند.

اثر غیرمستقیم توجه مشروط مادرانه بر کمال‌گرایی مثبت نیز معنادار بود؛ از آنجا که اثر مستقیم منفی و اثر غیرمستقیم از مسیر وابستگی ارزش خود مثبت بود، الگو نشان‌دهنده میانجی‌گری ناهمسو[۱۵] است. به بیان دیگر، توجه مشروط ممکن است از یک مسیر با تضعیف خودمختاری کمال‌گرایی مثبت را کاهش دهد، اما از مسیر افزایش ارزش خود مشروط، تلاش برای دستیابی به معیارهای بالا را تقویت کند. بنابراین، خودِ داشتن استانداردهای بالا با دلیل دنبال‌کردن آن‌ها یکسان نیست: معیار شخصی می‌تواند هدفی معنادار باشد یا وسیله‌ای برای حفظ ارزش خود و جلب تأیید (Assor et al., 2004; Wouters et al., 2013). یافته Chang (2025) درباره ارتباط منابع مختلف ارزش خود مشروط تحصیلی با ابعاد کمال‌گرایی نیز از این تمایز حمایت می‌کند؛ پس ارتباط ارزش خود مشروط با کمال‌گرایی مثبت لزوماً به معنای سازگارانه‌بودن خودِ وابستگی ارزش خود نیست. از این‌رو، رابطه منفی اثر مستقیم و مثبت اثر غیرمستقیم باید هم‌زمان تفسیر شود؛ این دو مسیر در جهت‌های متفاوت عمل می‌کنند و نشان می‌دهند که انگیزه زیربنایی تلاش برای پیشرفت ممکن است با شیوه والدگری و وابستگی ارزش خود تغییر کند.

وابستگی‌های ارزش خود رابطه حمایت از خودمختاری ادراک‌شده والدینی با کمال‌گرایی منفی را نیز میانجی‌گری کرد: حمایت بیشتر با وابستگی کمتر ارزش خود و در ادامه با کمال‌گرایی منفی کمتر همراه بود. اگرچه پژوهش‌های کمتری همین مسیر سه‌متغیره را آزموده‌اند، Haines and Schutte (2023) رابطه توجه مشروط را با ارزش خود مشروط و تنظیم درون‌فکنی‌شده نشان دادند. Koçak and Alp Christ (2024) نیز کنترل والدینی را با ناکام‌سازی نیازها و زمینه‌های حمایتی را با ارضای آن‌ها مرتبط یافتند. همچنین، نوجوانان دارای کمال‌گرایی بالا در مطالعه Silvestro et al. (2026) خودمختاری و شایستگی ادراک‌شده پایین‌تری داشتند. این شواهد با این تبیین سازگارند که حمایت از خودمختاری می‌تواند نیاز به جبران ارزش خود از طریق عملکرد بی‌نقص را کاهش دهد. از منظر کاربردی، فراهم‌کردن امکان انتخاب و توضیح دلایل انتظارات می‌تواند به نوجوان کمک کند که اشتباه را بخشی از یادگیری بداند، نه نشانه‌ای از بی‌ارزشی شخصی. چنین تجربه‌ای احتمال نیاز به جبران خودارزشمندی از راه عملکرد بی‌نقص را کاهش می‌دهد. از دیدگاه نظریه خودتعیین‌گری، حمایت از خودمختاری به نوجوان امکان می‌دهد اهداف و معیارها را بر اساس انتخاب شخصی درونی کند، نه صرفاً از ترس پیامدهای بین‌فردی. وقتی موفقیت شرط ارزشمندی نباشد، شکست الزاماً تهدیدی برای خودارزشمندی تلقی نمی‌شود؛ در نتیجه، نگرانی افراطی از اشتباه، تردید در عملکرد و خودانتقادی می‌تواند کاهش یابد. بنابراین، وابستگی ارزش خود یکی از سازوکارهای احتمالی پیوند کیفیت محیط والدینی با کمال‌گرایی منفی است (Vansteenkiste et al., 2020).

اثر غیرمستقیم حمایت از خودمختاری بر کمال‌گرایی مثبت نیز معنادار بود، اما با توجه به اثر مستقیم مثبت و اثر غیرمستقیم منفی از مسیر وابستگی ارزش خود، این الگو نیز میانجی‌گری ناهمسو را نشان می‌دهد. حمایت از خودمختاری ممکن است از راه اراده، انتخاب و درونی‌سازی اهداف، معیارهای شخصی را تقویت کند؛ هم‌زمان، با کاهش وابستگی ارزش خود، پیوند عملکرد با ارزش شخصی را تضعیف سازد. یافته Chang (2025) نشان می‌دهد منابع بیرونی و درونی ارزش خود مشروط تحصیلی

۱۵. Inconsistent mediation

ارتباط‌های متفاوتی با کمال‌گرایی دارند؛ یافته Silvestro et al. (2026) نیز بر اهمیت تمایز میان تلاش برای عملکرد و تجربه خودمختاری تأکید می‌کند. ازاین‌رو، نوجوان می‌تواند معیارهای بالا را حفظ کند، بی‌آنکه آن‌ها را شرط اثبات ارزش خود بداند). (Otterpohl et al., 2020 بر این اساس، مداخله‌های خانوادگی بهتر است هم از حمایت برای پیگیری اهداف استفاده کنند و هم از پیوندزدن محبت یا ارزش نوجوان به نتیجه عملکرد بپرهیزند. هدف، حذف معیارهای بالا نیست، بلکه تقویت پیگیری داوطلبانه و انعطاف‌پذیر آن‌هاست.

محدودیت های این پژوهش شامل نمونه‌گیری در دسترس، حجم نمونه نسبتاً محدود و تمرکز بر نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله یک شهر بود که تعمیم‌پذیری را محدود می‌کند. پژوهش‌های آینده می‌توانند با طرح‌های طولی، گزارش هم‌زمان والد و نوجوان و بررسی کمال‌گرایی والدین، فشار پیشرفت تحصیلی، سبک دلبستگی و وضعیت اقتصادی ـ اجتماعی، این مسیرها را دقیق‌تر بیازمایند.

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول: طراحی پژوهش، گردآوری داده‌ها، نگارش نسخه اولیه ؛ نویسنده دوم: تحلیل داده‌ها، بازنگری و ویرایش مقاله؛ نویسنده سوم: روش‌شناسی، بازنگری و ویرایش مقاله؛ تمامی نویسندگان نسخه نهایی مقاله را مطالعه و تأیید کرده‌اند.

تشکر و سپاسگزاری

پژوهشگران از شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایند.

تعارض منافع

در پژوهش حاضر هیچ تعارض منافعی وجود ندارد.

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌دارند که این پژوهش و نگارش مقاله هیچ‌گونه حمایت مالی، گرنت پژوهشی یا منبع مالی دیگری دریافت نکرده است.

بیانیه دسترس‌پذیری داده‌ها

داده‌های پشتیبان این پژوهش بنا به درخواست منطقی از نویسنده مسئول قابل دریافت است.

بیانیه استفاده از هوش مصنوعی

در تهیه این مقاله، نویسندگان از ابزار هوش مصنوعی صرفاً جهت ویراستاری جزئی بخش‌هایی از متن استفاده شده است و مسئولیت کامل صحت، اصالت و محتوای نهایی مقاله بر عهده نویسندگان است.

تائیدیه اخلاقی

در این پژوهش اصول اخلاقی برگرفته از بیانیه هلسینکی (Helsinki declaration)، از جمله کسب رضایت آگاهانه، تشریح اهداف مطالعه برای شرکت‌کنندگان، حفظ محرمانگی داده‌ها و امکان خروج داوطلبانه از پژوهش به‌دقت رعایت شد و با تأیید کمیته اخلاق پژوهش دانشگاه محقق اردبیلی و با کد اخلاق (IR.UMA.REC.1402.012) انجام شده است.

References

Abedini, KH., talepasand, S., & rahimian boogar, I. (2021). Psychometric Properties of Parental Conditional Regard Scale in Students of Yazd City. *Scientific journal of education and evaluation.14*(55),147-164. [in Persian]. https://doi.org/10.30495/jinev.2021.1936120.2537

Akhavan Abiri, F., Shairi, M. R., & Gholami Fesharaki, M. (2019). The investigation of psychometric properties of Frost Multidimensional Perfectionism Scale (FMPS). *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry, 6*(1), 87–106. https://doi.org/10.29252/shenakht.6.1.87

Assor, A., Buhnick-Atzil, O., Rabinovitz-Magen, L., Auerbach, J., Kanat-Maymon, Y., Smiley, P., & Moed, A. (2020). Maternal prenatal conditional regard orientation and postnatal controlling behaviour as predictors of preschoolers' helpless coping with failure: A prospective study. *European Journal of Developmental Psychology, 17*(6), 828-854. https://doi.org/10.1080/17405629.2020.1822162

Assor, A., Roth, G., & Deci, E. L. (2004). The emotional costs of parents' conditional regard: A Self-Determination Theory analysis. *Journal of personality, 72*(1), 47-88. https://doi.org/10.1111/j.0022-3506.2004.00256.x

Ayoub, F. (2020). *Parental Conditional Regard, Autonomy Support and Adjustment Among Arab Adolescents: Possible Mechanisms and Antecedents.* University of Haifa (Israel). https://www.proquest.com/openview/86ebefc24abe6cb470653531e7f26242/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2026366&diss=y

Bashir, S., Malik, N. I., & Atta, M. (2021). Perceived parental conditional regard and autonomy-supportive parenting as predictors of self-regulatory processes among adolescents. *Pakistan Journal of Society, Education & Language, 7*(2). http://pjsel.jehanf.com/archives.php

Brueckmann, M., Teuber, Z., Hollmann, J., & Wild, E. (2023). What if parental love is conditional …? Children's self-esteem profiles and their relationship with parental conditional regard and self-kindness. *BMC Psychology, 11*, 322. https://doi.org/10.1186/s40359-023-01380-3

Brueckmann, M., Wild, E., & Wolff, F. (2025). Planting the seed: How parental negative conditional regard boosts vulnerability to excessive study behaviour and burnout. *BMC Psychology, 13*, 977. https://doi.org/10.1186/s40359-025-03354-z

Chang, Y.-F. (2025). Three-dimensional sources of academic contingent self-worth and their links to perfectionism and academic emotions: Identifying the least vulnerable source. *Educational Psychology, 45*(4), 437–456. https://doi.org/10.1080/01443410.2025.2477790

Costa, S., Gugliandolo, M. C., Barberis, N., Cuzzocrea, F., & Liga, F. (2019). Antecedents and consequences of parental psychological control and autonomy support: The role of psychological basic needs. *Journal of Social and Personal Relationships, 36*(4), 1168-1189. https://doi.org/10.1177/0265407518756778

Crocker, J., Luhtanen, R. K., Cooper, M. L., & Bouvrette, A. (2003). Contingencies of self-worth in college students: theory and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology, 85*(5), 894-908. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.85.5.894

Curran, T. (2018). Parental conditional regard and the development of perfectionism in adolescent athletes: The mediating role of competence contingent self-worth. *Sport, Exercise, and Performance Psychology, 7*(3), 284-296. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/spy0000126

Curran, T., Hill, A. P., & Williams, L. J. (2017). The relationships between parental conditional regard and adolescents' self-critical and narcissistic perfectionism. *Personality and Individual Differences, 109*, 17-22. http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2016.12.035

Damian, L. E., Negru-Subtirica, O., Pop, E. I., & Stoeber, J. (2022). Becoming a perfectionistic adolescent: Perceived parental behaviors involved in developmental trajectories of perfectionism. *European Journal of Personality, 36*(1), 24-46. https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/08902070211012902

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry, 11*(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01

Frost, R. O., Heimberg, R. G., Holt, C. S., Mattia, J. I., & Neubauer, A. L. (1993). A comparison of two measures of perfectionism. *Personality and Individual Differences, 14*(1), 119-126. https://doi.org/10.1016/0191-8869(93)90181-2

Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research, 14*(5), 449-468.https://doi.org/10.1007/BF01172967

Haines, J. E., & Schutte, N. S. (2023). Parental conditional regard: A meta-analysis. *Journal of Adolescence, 95*(2), 195-223. https://doi.org/10.1002/jad.12111

Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2017). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)* (2nd ed.). SAGE Publications.

Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2019). When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European Business Review,31*(1), 2–24. https://doi.org/10.1108/EBR-11-2018-0203

Hair, J., & Alamer, A. (2022). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) in second language and education research: Guidelines using an applied example. *Research Methods in Applied Linguistics, 1*(3), 100027. https://doi.org/10.1016/j.rmal.2022.100027

Harter, S. (2012). Emerging self-processes during childhood and adolescence. In M. R. Leary & J. P. Tangney (Eds.), *Handbook of self and identity* (2nd ed., pp. 680–715). The Guilford Press. https://psycnet.apa.org/record/2012-10435-031

Henseler, J., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2015). A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. *Journal of the Academy of Marketing Science, 43*(1), 115–135. https://doi.org/10.1007/s11747-014-0403-8

Hewitt, P. L., Smith, M. M., Ge, S., Mössler, M., Flett, G. L., & Mikail, S. F. (2023). Perfectionism. In D. J. A. Dozois & K. S. Dobson (Eds.), *Treatment of psychosocial risk factors in depression* (pp. 281–304). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0000332-013

Hill, A. P., Hall, H. K., & Appleton, P. R. (2011). The relationship between multidimensional perfectionism and contingencies of self-worth. *Personality and Individual differences*, *50*(2), 238-242. https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.09.036

Israeli-Halevi, M., Assor, A., & Roth, G. (2015). Using maternal conditional positive regard to promote anxiety suppression in adolescents: A benign strategy?. *Parenting*, *15*(3), 187-206. https://doi.org/10.1080/15295192.2015.1053324

Israeli-Halevi, M., Assor, A., & Roth, G. (2011). Mothers' use of conditional positive and negative regard to promote anxiety suppression in children: Potential antecedents and psychological costs. *Society for Research in Child Development (SRCD),(Montreal, USA)*.

Kaymakcı, G., & Tonbul, B. G. (2024). Investigation of Psychological Resilience in Gifted Adolescents. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 1-25. https://doi.org/10.46762/mamulebd.1373473

Koçak, A., & Alp Christ, A. (2024). Understanding the relations between parental conditional regard, teacher autonomy support, and adolescent well-being: A self-determination theory perspective. *Psychology in the Schools*, *61*(8), 3142-3159. https://doi.org/10.1002/pits.23212

Kock, N., & Hadaya, P. (2018). Minimum sample size estimation in PLS-SEM: The inverse square root and gamma-exponential methods. *Information systems journal*, *28*(1), 227-261. https://doi.org/10.1111/isj.12131

Li, J. B., Willems, Y. E., Stok, F. M., Deković, M., Bartels, M., & Finkenauer, C. (2019). Parenting and self-control across early to late adolescence: A three-level meta-analysis. *Perspectives on Psychological Science*, *14*(6), 967-1005. https://doi.org/10.1177/1745691619863046

Liu, D., & Vazsonyi, A. T. (2024). How maternal and paternal parenting behaviors predict developmental changes in self-control and deviance during early adolescence. *Journal of Criminal Justice*, *92*, 102185. https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2024.102185

Li, R., Yao, M., Chen, Y., & Liu, H. (2020). Parent autonomy support and psychological control, dark triad, and subjective well-being of Chinese adolescents: synergy of variable-and person-centered approaches. *The Journal of Early Adolescence*, *40*(7), 966-995. https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0272431619880335

Lubis, H., Sari, A. P., Putri, E., & Juwairiyah, N. (2022). Maladaptive perfectionist of excellent school students. *European Journal of Education and Pedagogy*, *3*(6),1-8. https://doi.org/10.24018/ejedu.2022.3.6.476

Mageau, G. A., Ranger, F., Joussemet, M., Koestner, R., Moreau, E., & Forest, J. (2015). Validation of the Perceived Parental Autonomy Support Scale (P-PASS). *Canadian Journal of Behavioural Science, 47*(3), 251–262. https://doi.org/10.1037/a0039325

Mang, F. (2023). Perfectionism, public reason and excellences. https://doi.org/10.1093/analys/anad023

McArdle, S. (2009). Exploring the development of perfectionistic cognitions and self-beliefs. *Cognitive Therapy and Research, 33*(6), 597–614. https://doi.org/10.1007/s10608-008-9206-x

Otterpohl, N., Steffgen, S. T., Stiensmeier-Pelster, J., Brenning, K., & Soenens, B. (2020). The intergenerational continuity of parental conditional regard and its role in mothers' and adolescents' contingent self-esteem and depressive symptoms. *Social Development*, *29*(1), 143-158. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/sode.12391

Otterpohl, N., Bruch, S., Stiensmeier-Pelster, J., Steffgen, T., Schöne, C., & Schwinger, M. (2021). Clarifying the connection between parental conditional regard and contingent self-esteem: An examination of cross-lagged relations in early adolescence. *Journal of Personality*, *89*(5), 986-997. https://doi.org/10.1111/jopy.12631

Rigdon, E. E. (2016). Choosing PLS path modeling as analytical method in European management research: A realist perspective. *European Management Journal, 34*(6), 598-605. https://doi.org/10.1016/j.emj.2016.05.006

Roohi, F. (2020). The study of psychometric characteristics of the psychometric of parental autonomy-support scale (P-ASS) [in Persian]. https://sid.ir/paper/900610/fa

Roth, G., Assor, A., Niemiec, C. P., Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2009). The emotional and academic consequences of parental conditional regard: comparing conditional positive regard, conditional negative regard, and autonomy support as parenting practices. *Developmental psychology*, *45*(4), 598-605. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0015272

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, *55*(1), 68–78. https://doi.apa.org/doi/10.1037/0003-066X.55.1.68

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2024). Self-determination theory. In *Encyclopedia of quality of life and well-being research* (pp. 6229-6235). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17299-1_2630

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2021). Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness. *Rajagiri Management Journal*, *15*(1), 88-90. https://doi.org/10.1007/978-3-319-69909-7_2630-2

SabzehAra Langroudi, M., Sarafraz, M. R., Ghorbani, N., & Rostami, R. (2013). The Study of psychometric properties of contingencies of self-worth scale. *Journal of Educational Psychology*, *4*(3), 69-79. [in Persian]. *10*(1), 122-142. https://jontoe.alzahra.ac.ir/article_365.html#:~:text=%2C%2010(1)%2C%20122%2D142.%20doi%3A%2010.22051/jontoe.2014.365

Shmueli, G., Sarstedt, M., Hair, J. F., Cheah, J.-H., Ting, H., Vaithilingam, S., & Ringle, C. M. (2019). Predictive model assessment in PLS-SEM: Guidelines for using PLSpredict. *European Journal of Marketing*, *53*(11), 2322–2347. https://doi.org/10.1108/EJM-02-2019-0189

Silvestro, O., Vicent, M., Fuster, A., & Gonzálvez, C. (2026). Profiles of perfectionism and perception of autonomy and competence in adolescents: A self-determination theory perspective. *Current Psychology, 45*, 1037. https://doi.org/10.1007/s12144-026-09590-9

Smith, M. M., Hewitt, P. L., Sherry, S. B., Flett, G. L., & Ray, C. (2022). Parenting behaviors and trait perfectionism: A meta-analytic test of the social expectations and social learning models. *Journal of Research in Personality, 96*, 104180. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2021.104180

Soenens, B., Vansteenkiste, M., Lens, W., Luyckx, K., Goossens, L., Beyers, W., & Ryan, R. M. (2007). Conceptualizing parental autonomy support: adolescent perceptions of promotion of independence versus promotion of volitional functioning. *Developmental psychology*, *43*(3), 633. https://doi.apa.org/doi/10.1037/0012-1649.43.3.633

Ståhlberg, J., Tuominen, H., Pulkka, A. T., & Niemivirta, M. (2019). Maintaining the self? Exploring the connections between students' perfectionistic profiles, self-worth contingency, and achievement goal orientations. *Personality and individual differences, 151*, 109495. https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.07.005

Steffgen, S. T., Soenens, B., Otterpohl, N., Stiensmeier-Pelster, J., & Schwinger, M. (2022). Latent profiles of parental academic conditional positive and negative regard. *Parenting*, *22*(4), 347-381. https://doi.org/10.1080/15295192.2021.2010501

Vansteenkiste, M., Ryan, R. M., & Soenens, B. (2020). Basic psychological need theory: Advancements, critical themes, and future directions. *Motivation and Emotion, 44*, 1–31. https://doi.org/10.1007/s11031-019-09818-1

Wang, B., & Liu, Y. (2026). Divergent mechanisms linking parental psychological control to perfectionism among adolescents: The longitudinal role of need frustration. *Behavioral Sciences, 16*(7), 1145. https://doi.org/10.3390/bs16071145

Wouters, S., Doumen, S., Germeijs, V., Colpin, H., & Verschueren, K. (2013). Contingencies of self-worth in early adolescence: The antecedent role of perceived parenting. *Social Development*, *22*(2), 242-258. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/sode.12010